

Vama koji ste bili izloženi kaznenom djelu

اطلاعات برای قربانیان جرائم

Informationen für Opfer von Straftaten

Información a las víctimas de crímenes

Informations aux victimes d'actes criminels

Warbixin loogu talagalay dhibbaneyasha denbi-falka

Informacia bašo phagibaskoro kurbanı

Information till brottsoffer

ИНФОРМАЦИЯ ДЛЯ ЖЕРТВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ

Informacija za osobe oštećene krivičnim djelom

Information to crime victims

Suç mağdurlarını bilgilendirme

معلومات إلى ضحايا الجرائم

Tiedote rikoksen uhreille

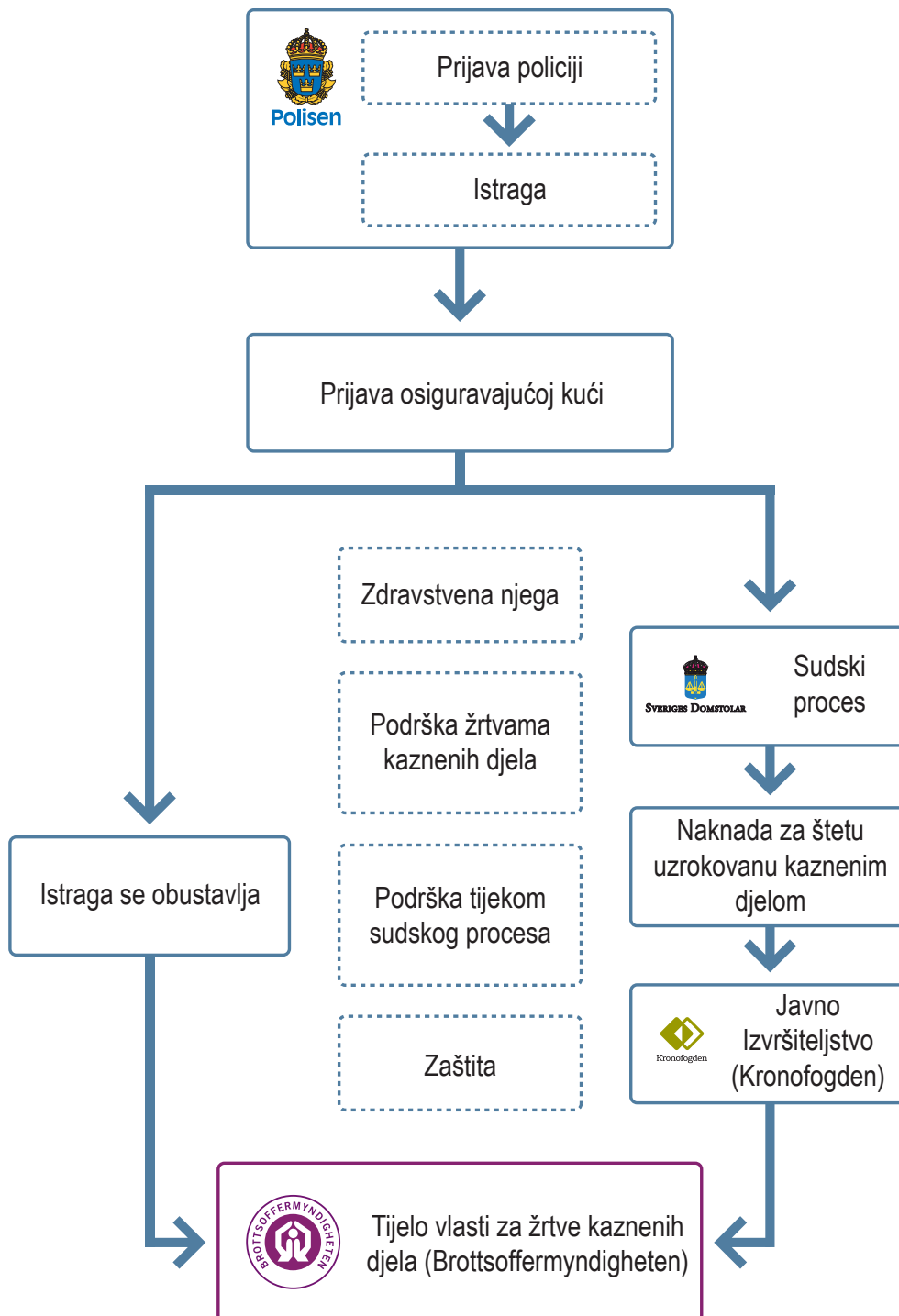
**VAMA KOJI STE
BILI IZLOŽENI
KAZNENOM DJELU**

Sadržaj

Brzi vodič	6
Uvod	7
Hitne intervencije	8
Prijava policiji	9
Istraga	10
Podrška i pomoć	12
Suđenje	16
Naknade za štetu prouzročenu kaznenim djelom, osiguranje i državna naknada za štetu uzrokovanu kaznenim djelom	19
Zaštita Vaše ličnosti	22
Reagiranje žrtava kaznenih djela	24
Kontakt podaci	25
Riječnik	27

Brzi vodič

Uvod

Ako ste bili izloženi kaznenom djelu, nalazite se vjerojatno pred gore navedenom situacijom, što Vas može uznemiriti i napraviti nesigurnim. Ako je kazneno djelo prijavljeno, počinje niz događaja gdje su više tijela vlasti umiješani. Možda je teško znati gde se obratiti, kako biste dobili odgovore na Vaša dodatna pitanja. Nadamo se da će se u ovom tekstu pružiti odgovor na više pitanja i da ćete doznati gde da dobivate odgovore na dodatna pitanja.

Počet ćemo sa opisom kako prijaviti kazneno djelo, što se događa nakon prijave kaznenog djela i koje su Vam mogućnosti za podršku i pomoć.

Nakon toga opisujemo sudski proces, mogućnosti za novčanu naknadu za štete koje su vas zadesile usljed kaznenog djela, te što možete učiniti kako biste povećali Vašu sigurnost.

Na kraju pišemo o običnim reakcijama na kaznena djela. Tu ćete također naći rječnik i kontakt podatke neprofitnih organizacija i tijela vlasti.

Hitne intervencije

Ako ste ozlijeđeni – tražite ljebarsku pomoć! Prigodom hitne ozljede, pozovite 112 ili potražite najbližu službu hitne pomoći.

Ako je kazneno djelo u tijeku – pozovite 112 ili posjetite najbližu policijsku postaju!

Prijavite policiji kazneno djelo u najbližoj policijskoj postaji, telefonom na broj 114 14 ili na početnoj stranici policije, www.polisen.se

U slučaju da Vam je potrebna zaštita ili podrška – kontaktirajte policiju, socijalnu službu, nazovite dežurni telefon za žene (kvinnojour) ili dežurni telefon za žrtve kaznenih djela (brottsofferjour).

Prijava policiji

Mnogi se pitaju što se događa nakon prijave. Jedno isto toliko važno pitanje može biti: što se događa ako Vi ili netko drugi ne prijavi kazneno djelo.

Prijava policiji je često potrebna kako biste stekli izvjesna prava koja imate, te dobili zaštitu. Kako osiguravajuća kuća tako i Tijelo vlasti za žrtve kaznenih djela zahtijevaju po pravilu da ste prijavili kazneno djelo policiji, prije nego bi razmotrili predmet naknade zbog štete nastale usljed kaznenog djela.

Ako ste bili izloženi kaznenom djelu, potrebno je dakle to što prije prijaviti policiji. To možete uraditi kod najbliže policijske postaje, telefonom na broj 114 14 ili preko web stranice policije www.polisen.se. Ako je kazneno djelo u toku, treba nazvati 112.

Sa prijavom kao podlogom, policija ili tužitelj odlučuje treba li pokrenuti istragu.

Policija i tužitelj Vam mogu, u većini slučajeva, pružiti potrebne informacije. Do toga ćemo doći dalje u tekstu, ali ukratko to znači da su policija i tužitelj dužni informirati Vas o:

- mogućnostima dobivanja naknade za štetu prouzročenu kaznenim djelom i državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom
- tome, da je tužilac u većini slučajeva dužan pripremiti i voditi Vašu riječ po pitanju naknade štete prouzročene kaznenim djelom tijekom kaznenog procesa, ako to zatražite
- pravilima o zabrani kontakta, zastupniku oštećenog i osoblju za podršku
- pravu na pravnu pomoć i savjetodavnu pomoć
- tome, koja tijela vlasti i koje organizacije Vam mogu pružiti podršku i pomoć
- tom, ako se istraga ne pokrene ili se obustavi
- tome hoće li se podići optužnica ili ne.

Na www.jagvillveta.se nalazite informacije za djecu i omladinu o kaznenim djelima, podršci i kako pomoć dobiti.

ŽELIM ZNATI

SVE O VAŠIM PRAVIMA U SLUČAJU KAZNENOG DJELA

Istraga

Kada tužitelj ili policija imaju razloga da vjeruju da je počinjeno kazneno djelo, pokrenut će se istraga. Tijekom istrage obavlja se ispitivanje sa osumnjičenima i drugim koji mogu dati informacije, npr. sa Vama u svojstvu oštećenog i sa eventualnim svjedocima. To što se otkrije tijekom istrage je često sažeto u jednom istražnom protokolu.

Policija nema dovoljno sredstava odmah istražiti sva kaznena djela. Ako upitate policiju, možete približno saznati na koji način će se Vaš slučaj rješavati.

Vi koji ste bili izloženi kaznenom djelu se sada nazivate oštećenik. U svojstvu oštećenika, možete biti ispitani i bit će potrebno kazati policajcu ili tužitelju što znate o kaznenom djelu. Nekad je dovoljno dati iskaz telefonom, ali ako Vas pozovu na saslušanje, trebate doći.

Ako ne dođete na saslušanje, a nemate opravdanog razloga, može se dogoditi da policija dođe po Vas. Imate pravo povesti nekoga sa sobom kao podršku, pročitajte više o tome u poglavlju Podrška i Pomoć (Stöd och hjälp).

U slučaju da ste pozvani od strane policije ili tužitelja, imate pravo na naknadu za izdatke koje ste imali kako biste došli na saslušanje. To mogu biti izdaci za putovanje i smještaj, naknada za izgubljenu zaradu ili drugi materijalni gubitak. Naknada za izgubljenu zaradu je pak ograničena na izvjestan iznos. Obratite se policiji kako biste zatražili ovu vrstu naknade.

Ako želite zatražiti naknadu za štete nastale usljed počinjenja kaznenog djela, potrebno je isto prijaviti policiji ili tužitelju koji vodi istražni postupak. Pogledajte poglavlje Naknada za štetu prouzročenu kaznenim djelom, osiguranje i državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom, radi dodatnog informiranja.

Obustava istražnog postupka

Ako ne postoje razlozi za dalju istragu, potrebno je da istu obustavi. To se može dogoditi ako se pokaže da nije bilo u pitanju kazneno djelo ili kada nije moguće utvrditi osumnjičenog. Drugi razlog može biti nedostatak tragova za praćenje. Obustavljena istraga se može obnoviti ako se pojavi novi dokazni materijal.

U slučaju kada tužitelj ili policija odluči da obustavi istražni postupak, Vi kao oštećenik bit ćete, po pravilu, obaviješteni. Isto važi i kada je tužitelj odlučio da ne pokrene istragu ili podigne optužnicu.

Ako ste nezadovoljni odlukom policije, možete se obratiti tužitelju radi ponovnog razmatranja. Ako ste nezadovoljni odlukom koju je donio tužitelj, možete se obratiti najbližem višem tužitelju za tzv. žalbeno razmatranje (överprövning). Iako se istraga obustavi, možete imati pravo na naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom od osiguravajuće kuće (försäkringsskadeersättning) ili na državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom (brottskadeersättning).

Optužnica

U slučaju da tužitelj smatra da postoji dovoljno dokaznog materijala kako bi sud osudio osumnjičenog, podignuti će se optužnica. Nakon toga sud poziva na ročište, gde će se rasprava voditi povodom optužnice. Zavisno od toga što će proizaći tijekom kaznenog postupka, sud će zaključiti treba li se osumnjičeni osuditi za počinjeno kazneno djelo. Sud također odlučuje o visini naknade štete usljed kaznenog djela koju Vam on ili ona mora isplatiti, ukoliko Vi to zatražite.

Odustajanje od kaznenog gonjenja

Iako bi dokazni materijal bio dovoljan za proglašenje krivice, tužitelj u nekim slučajevima može imati pravo ne optužiti neku osobu, već objavi odluku o ne podizanju optužnice. To se primjerice može dogoditi kada je u pitanju mladi počinitelj, koji ranije nije kažnjavao i koji je počinio lakše kazneno djelo. Također je to moguće, ako je osoba u skorije vrijeme osuđena na kaznu zbog drugog kaznenog djela, a da aktuelno kazneno djelo nebi dovelo do pooštavanja kazne.

Odluka da se ne podigne optužnica, čini da se neće pokrećati kazneni postupak. Vi možete ipak imati pravo na naknadu zbog štete/ozljede osiguranjem ili na državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom.

Kazneni nalog

Ako je u pitanju blaže kazneno djelo, koje je počinitelj priznao, tužitelj može sam odrediti novčanu kaznu, tj. izdati kazneni nalog. Tada se krivični postupak neće pokrenuti, ali kazneni nalog ima isto dejstvo kao presuda. Kaznenim nalogom počinilatelj se također može primorati platiti naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom.

Ako je osumnjičenik mlađi od 15 godina

Osobe ispod 15 godina ne podliježu zakonskim mjerama kazne i ne mogu se suditi u kaznenom postupku. Prijava policiji dakle u ovom slučaju ne vodi kaznenom postupku, ali se obavještava socijalna služba koja može poduzeti mjere. Policija može također istražiti kazneno djelo, svojom inicijativom ili po zahtjevu socijalne službe, i npr. održati saslušanje umiješanih.

Takva istraga koja ukazuje na kazneno djelo, je važna kako bi žrtva kaznenog djela stekla pravo na državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom. Isto se tako može dobiti i naknada za štetu prouzročenu kaznenim djelom, jer i osoba mlađa od 15 godina može biti dužna platiti naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom.

Medijacija prilikom kaznenog djela

Medijacija znači da se žrtva kaznenog djela i počinitelj kaznenog djela sretnu kako bi skupa, uz prisustvo treće neutralne osobe, razgovarali o tome što se dogodilo. Kada je počinitelj kaznenog djela mlađi od 21 godinu, Općina je dužna ponuditi medijaciju.

Uslov za medijaciju jeste da je počinitelj priznao kazneno djelo. Osim toga obe strane moraju željeti učestvovati. Medijacija može dovesti i, između ostalog, do ugovora o tome kako da se stranke ponašaju kod eventualnih budućih međusobnih kontakata, što može činiti sigurnost za žrtvu kaznenog djela.

Ugovor o materijalnoj kompenzaciji za štete, je isto moguć ali može dovesti do problema, posebno kada su u pitanju više počinitelja kaznenog djela, velike sume novca ili osobne ozljede. Kontaktirajte Tijelo vlasti za žrtve kaznenih djela (Brottsoffermyndigheten), ako imate pitanja o takvim ugovorima. Ako ugovorite materijalnu kompenzaciju, možete izgubiti pravo na državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom.

Podrška i pomoć

Pravna podrška

Zastupnik oštećenog

Kod nekih tipova kaznenog djela Vi, koji ste žrtva kaznenog djela, imate pravo na pravnog zastupnika, tzv. zastupnika oštećenog. To prvenstveno važi kod seksualnog delikta te nasilja u bliskim relacijama, ali i kod drugih kaznenih djela ako za to postoji posebna potreba. Zastupnik oštećenog se postavlja čim se jedna istraga pokrene.

Ako smatrate da Vam je potreban zastupnik oštećenog, trebate čim prije stupiti u kontakt sa tužiteljem ili policijskim službenikom koji je odgovoran za istragu. Možete se također obratiti Osnovnom suda izravno, sa Vašom željom.

Osnovni sud odlučuje da li imate pravo na zastupnika oštećenog, te postavlja zastupnika. Možete predložiti bilo koga. Zastupnik oštećenog, koji je advokat u većini slučajeva, ima u zadatak voditi računa o Vašim interesima i pružiti podršku i pomoć kako tokom istrage, tako i tokom kaznenog postupka. Zastupnik oštećenog Vam može također pomoći pri optužbi i u traženju naknade za štetu uzrokovanu kaznenim djelom.

Pomoć je besplatna za Vas. Angažman je okončan nakon kaznenog postupka, pa pomoć oko isplate naknade za štetu prouzročenu kaznenim djelom ili druge naknade, ne ulazi u zadatke zastupnika oštećenika.

Poseban zastupnik za djecu.

Ako je staratelj (najčešće roditelj) osumnjičen za kazneno djelo protivu svog djeteta, to dijete može dobiti posebnog zastupnika. Isto važi ako je osumnjičenik u bliskom odnosu sa starateljem. Zastupnik mora voditi računa o pravima deteta tijekom istrage i postupka.

Za posebnog zastupnika se postavlja advokat, pravnik u advokatskom uredu ili netko drugi. Osim toga, postavlja se uslov o znanju i iskustvu i ličnim osobinama koje čine njega ili nju posebno prikladnim/om za zadatak.

Pravna zaštita

U osiguranju doma ulazi i pravna zaštita. To znači da osiguranje može nadomijestiti Vaše izdatke za zastupnika itd., pod uslovom da se ne pokreće pitanje o naknadi za štetu uzrokovanu kaznenim djelom tijekom kaznenog postupka. Osiguranje sadrži, po pravilu, uslov o tome da morate platiti jedan dio izdataka u vidu osobnog rizika. Obratite se Vašoj osiguravajućoj kući za dodatne informacije.

Pravno savjetovanje

Imate pravo na pravno savjetovanje po Zakonu o pravnoj pomoći, i to u svim slučajevima pravnih i drugih predmeta. To se može primjerice ticati zastupanja vezanog za pitanje naknade za štetu prouzročenu kaznenim djelom, kada tužitelj ne pomaže, ili tijekom pregovaranja sa osiguravajućim kućama.

Možete se obratiti advokatskom uredu koji pruža pravno savjetovanje po Zakonu o pravnoj pomoći. Uz određenu naknadu za troškove, imate pravo na maksimalno dva sata pravnog savjetovanja. Naknada troškova za advokata je ca 1800 kruna po satu. Naknada može biti manja zavisno od Vašeg materijalnog stanja.

Pravna pomoć

Ako nemate osiguranje pravne zaštite i ako se Vaš predmet ne može riješiti uz pomoć pravnog savjetovanja, možete nakon preispitivanja potrebe (behovsprövning) dobiti pravnu pomoć. U tom slučaju Vam država plaća dio izdataka za Vašeg pravnog zastupnika. Možete takođe dobiti pomoć oko izdataka za dokazni materijal, putovanja, smještaj, hranu i drugo.

Advokat, sud ili Tijelo vlasti za pravnu pomoć, Vam može objasniti na koji način možete da tražite pravnu pomoć.

Drugi oblici podrške

Socijalna služba (Socialtjänsten)

Socijalna služba u svakoj Općini, je odgovorna za pružanje pomoći i podrške žrtvama kaznenih djela i rodbini žrtava kaznenih djela. Odgovornost je opisana u Zakonu o socijalnoj službi (socialtjänstlagen).

Socijalna služba naročito mora obratiti pozornost na to da žene koje su izložene ili su bile izložene nasilju u bliskim relacijama, mogu imati potrebu za podrškom i pomoći, kako bi zamijenile svoju situaciju. Socijalna služba mora također pod prioriteto staviti djecu koja su svjedoci nasilja ili drugih prestupa od bliskih ili prema bliskim osobama. Ova djeca su žrtve a socijalna služba im mora obezbijediti potrebnu podršku i pomoć.

Mogu biti u pitanju različite forme psihološke i socijalne podrške, ali i ekonomska i praktična pomoć.

U nekim mjestima postoje i drugi oblici pomoći, npr. podrška u vidu razgovora sa žrtvom kaznenog djela, centar za podršku mladima žrtvama kaznenih djela i dječje kuće. Kontaktirajte komunu za dodatne informacije.

Osoba podrške

Ako želite, možete sa sobom povesti osobu tijekom saslušanja, u vrijeme istrage i suđenja. Možete odabrati nekoga koga već znate ili se obratiti službi socijale skrbi (socialtjänsten) ili netkom na dežurne brojeve telefona za žrtve kaznenih djela ili žene (brottsoffer- och kvinnojourer) koje se naprijed opisuju u ovom tekstu.

Takva osoba podrške može doprinijeti povećanoj sigurnosti i načiniti vas sigurnijim. Može biti od koristi razgovarati sa nekim tko je bio prisutan, o tome što se dogodilo tijekom ispitivanja i suđenja, kao i o formulacijama u rješenjima i presudama. Možete imati i zastupnika za oštećenika i osobu podrške. Osoba podrške ne dobiva naknadu od pravosudnih tijela.

Tumač

Ako ne govorite švedski, imate govornih poteškoća ili ozbiljno smanjenje sluha, stječete pravo na besplatnog tumača tijekom istrage kod policije i tijekom saslušanja. Isto važi i prigodom kontakta sa različitim tijelima vlasti, npr. socijalnom službom.

Podrška svjedoka

Zadatak podrške za svjedoka, jeste pomoći svjedoku i oštećeniku i da bude tu, da pruži podršku prije i poslije sudskog procesa. Cilj je povećati sigurnost u javnim prostorima suda, primjerice u čekaonici, te u slučaju potrebe objasniti kako se odigrava jedno suđenje. Podrška svjedoka ne smije zauzimati stav po pitanju kaznenog djela ili raspravljati o kaznenom djelu, o kojemu se radi u pomenutom suđenju.

U većini sudova, podrška svjedoka može ponuditi svjedoku ili žrtvi kaznenog djela, mogućnost da sede i čekaju odvojeno u posebnim prostorijama za podršku svjedoka (vittnesstödsrum). Podrška svjedocima je danas prisutna kao djelatnost kod gotovo svih Osnovnih i Viših sudova u Švedskoj.

Tijelo vlasti žrtava kaznenih djela (Brottsoffermyndigheten) ima, zajedno sa Tijelom vlasti za sudsku administraciju, (Domstolsverket) u zadatak da obezbijedi djelatnost podrške svjedocima. Djelatnost je neprofitna i najčešće se sprovodi od strane dežurstva za žrtve kaznenih djela (brottsofferjourer), a administrira se lokalno od strane koordinatora za podršku svjedocima, sa kojima se može stupiti u kontakt putem suda.

Podrška od neprofitnih organizacija

Postoje dragovoljne udruge koje rade na pomoći i podršci onima koji su bili izloženi kaznenom djelu. Najbolje utemeljeni su dežurni telefoni za žene i žrtve krivičnih dela, koje postoje na mnogim mjestima u zemlji. Osim toga postoji i jedan broj više specijaliziranih organizacija za žrtve kaznenih djela. Pri većim dežurnim službama može biti plaćeno osoblje ali većina aktivnih rade dobrotvorno. Svi rade pod obavezom zaštite tajnosti podataka.

Lista svih neprofitnih organizacija se može naći u poglavlju Kontakt podaci. Nacionalne organizacije (Riksorganisationerna) Vam mogu pomoći stupiti u kontakt sa svojim lokalnim udruženjima.

Dežurne službe za žrtve kaznenih djela (Brottsofferjourer)

Dežurne službe za žrtve kaznenih djela rade sa žrtvama svih vrsta kaznenih djela, npr. zlostavljanje, provale u stan, otimanje torbe, uznemiravanje, pljačke osobe i nezakonita prijetnja. Prigodom prijave policiji, žrtva kaznenog djela će se informirati kako postoji dežurna služba za žrtve kaznenih djela, kao i druge djelatnosti za podršku. Policija će također pitati da li žrtva kaznenih djela želi da je kontaktiraju iz dežurne službe.

Dežurne službe za žrtve kaznenih djela, mogu ponuditi pomoć u vidu osoba za podršku, a mnoge službe imaju i program podrške za svjedoke. Organizacija koja pokriva čitavu državu, jeste Dežurna služba za žrtve kaznenih djela Švedska.

Dežurne službe za žene

Dežurne službe za žene nude kako praktičnu tako i psihološku podršku ženama koje su na različitim načinima bile izložene prijestupima. Najvažniji vid podrške koji dežurne službe za žene mogu ponuditi zlostavljanim i ženama kojima su upućene prijetnje, jesu sigurne kuće Mnoge dežurne službe za žene nude i pravno savjetovanje.

Postoje dvije nacionalne organizacije: Nacionalna organizacija dežurnih službi za žene i djevojke u Švedskoj (Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige), Roks, te Državno udruženje dežurnih službi žena i djevojaka Švedske (Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund), SKR. Kako pod Roks-om tako i pod SKR-om postoje dežurne službe za mlade djevojke.

Terrafem je dežurna služba za žene i djevojke sa stranim podrijetlom, koja vodi dežurne službe telefona koje pokrivaju cijelu državu, sa podrškom i savjetima na više od 40 jezika.

Dežurne službe za muškarce

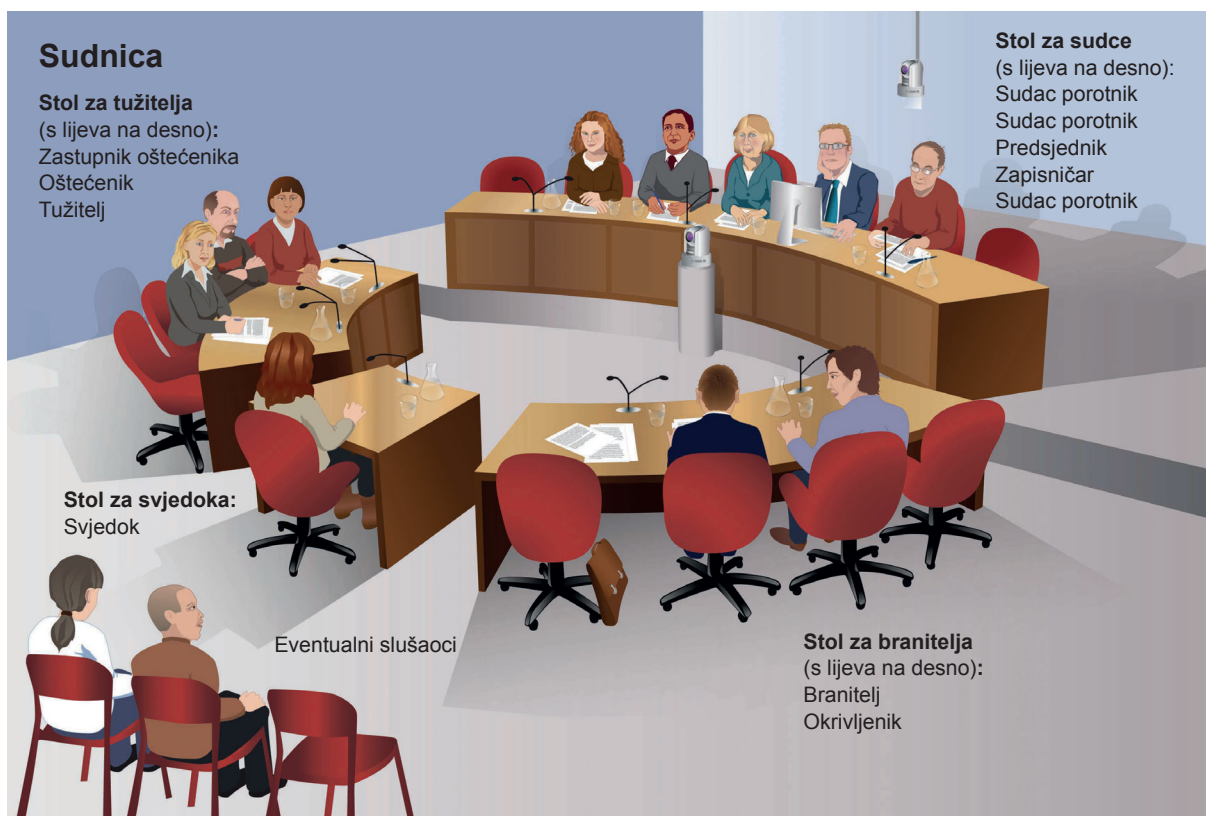
Dežurne službe za muškarce pružaju podršku kako muškarcima koji su doživjeli zlostavljanje, tako i za muškarce koji su sami primijenili nasilje nad ženama. U posljednje pomenutom slučaju, muškarci mogu dobit pomoć kako bi savladali svoju agresiju i prestali koristiti nasilje.

Suđenje

Ako tužitelj podigne optužnicu, optužnica se preispituje prigodom sastanka u sudu, koji se naziva suđenje ili glavni pretres (huvudförhandling). Ako ste tražili naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom, i o tome će se odlučivati tijekom istog sudjenja.

Poziv za suđenje

Kao žrtva kaznenog djela i oštećenik, uvijek morate dobiti informaciju o tome hoće li se održati sudjenje. Ako je tužitelj zahtijevao vaše saslušanje o tome što se dogodilo, ili ako ste tražili naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom, bit ćete pozvani na sudjenje. Ako ste dobili poziv za glavni pretres, morate doći.

Pažljivo pročitajte poziv. U slučaju da ste oboljeli ili imate neki drugi opravdani razlog za izostanak, morate kontaktirati sud prije sudjenja. Sud će Vam u tom slučaju savjetovati trebate li doći ili ne. Poziv dakle važi sve dok ne dobijete drugačije obavještenje.

Ako se ne pojavite a nedostaje Vam opravdani razlog za to, možete biti prinuđeni platiti iznos, tzv. kazneni iznos (vite), koji je naznačen u pozivu. Možete čak i biti dovedeni u sud od strane policije.

Suđenje

Prigodom sudjenja prisustvuju sudci, tužitelj i osumnjičenik, koji se sada naziva okrivljenik. Sud je često sastavljen od četiri sudca: jedan sudac pravnik po struci (juristdomare) i tri sudca tzv. sudci porotnici (lekmanadomare). Osim toga postoji i jedan zapisničar koji je zaposlen u sudu.

Druge prisutne osobe su obično advokat branitelj (försvarsadvokat), oštećenik (målsägande) te svjedoci. Vi kao žrtva kaznenog djela imate pri tom pravo na zastupnika oštećenika (målsägandebiträde). On ili ona je pravnik koji Vam pomaže prije i tokom suđenja. Tumač će biti prisutan u slučaju potrebe, a imate i pravo sa sobom povesti osobu za podršku.

Kako je suđenje često javno i druge osobe mogu prisustvovati u sudskoj sali u svojstvu slušatelja. Osobe za podršku i slušatelji ne smiju govoriti tijekom sudjenja. Ako se tijekom sudjenja raspravlja o delikatnim stvarima kao primjerice o seksualnom deliktu, sud može odrediti da samo izvjesne osobe ostanu u sudskoj sali. Tada se kaže da se rasprava održava iza zatvorenih vrata.

Prigodom glavne rasprave se prolazi kroz sve što je od značaja za predmet. Tužitelj govori o tome kako on/ona misli da se kazneno djelo dogodilo. To se naziva izlaganje činjeničnog stanja. Nakon toga se daje riječ Vama, u svojstvu oštećenika, da opišete što se desilo, pa onda okrivljeniku i na kraju eventualnim svjedocima.

Kao oštećenik sedite pored tužitelja. Ako tijekom rasprave imate nejasnoća, možete se obratiti, tužitelju ili Vašem zastupniku za oštećenika, ako ga imate. Ako ste tražili naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom, i tome će se raspraviti, pogledajte dalje u rubrici Naknada štete.

Tijekom Vašeg ispitivanja, svojim ćete riječima ispričati što se dogodilo. Nakon toga Vam tužitelj i advokat okrivljenika postavljaju pitanja. I sudci mogu postaviti kompletirajuća pitanja.

Ispitivanje oštećenika je obično detaljno, što je često potrebno kako bi tužitelj mogao da dokaže da je kazneno djelo počinjeno. Stoga je važno ispričati, što je moguće detaljnije, čega se sjećate i što ste doživjeli, iako mislite da je naporno. Sva ispitivanja se snimaju u vidu slike i tona.

Može biti nezgodno sresti se sa okrivljenikom, a u nekim slučajevima čovjek se može i uplašiti. Ako mislite da niste u stanju govoriti kada je okrivljenik prisutan, potrebno je da na vrijeme prije suđenja to saopćite sudu, tužitelju ili Vašem zastupniku za oštećenika. Sud u tom slučaju može odlučiti da okrivljenik bude u drugoj prostoriji prigodom Vašeg ispitivanja. U tom slučaju će okrivljenik slušati ispitivanje preko zvučnika.

Ako se plašite nekog od prisutnih, sud može odlučiti da ta osoba izađe tokom Vašeg saslušanja.

Presuda

Kada se suđenje okonča, sud mora donijeti presudu u vezi predmeta. Nekada se presuda objavljuje usmeno nakon pregovaranja koje se odigralo neposredno nakon suđenja. Često se presuda čeka i do dva tjedna a u nekim slučajevima i duže.

Sud obavještava kada će se presuda saopćiti. Toga dana se može nazvati ured suda i saznati kakvu je presudu donio sud. Ako ste tražili naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom, dobićete automatski i bez trošarine, presudu u pismenoj formi. Inače možete tražiti od tužitelja ili suda kopiju presude.

Žalba

Stranka koja nije zadovoljna presudom Osnovnog suda (tingsrätten), može se žaliti na istu kod Županijskog suda (hovrätten). Informacije o tome na koji način to uraditi imate u presudi. U nekim slučajevima treba odobrenje za preispitivanje presude, kako bi Županijski sud razmotrio predmet. Ako se uloži žalba na presudu, često se suđenje obnavlja pred Županijskim sudom. U većini slučajeva oštećenik i svjedoci ne moraju učestvovati u suđenju pred Županijskim sudom. Mjesto toga se pusti snimak saslušanja u Osnovnom sudu. U nekim prostim slučajevima može Županijski sud odlučiti o predmetu bez održavanja glavne rasprave.

Na Presudu Županijskog suda se može uglavnom uložiti žalba kod Vrhovnog suda (Högsta domstolen). Vrhovni sud razmatra jedino predmet za koji je potrebno donijeti rješenje koje će biti pokazatelj u budućoj praksi, tzv. prejudikat, ili ako postoje posebni razlozi za ponovno razmatranje, npr. gruba greška učinjena od strane Osnovnog suda ili Županijskog suda. Viši sud je zato često i poslednji stepen u praksi.

Izdaci i gubitak zarade vezano za suđenje

Ako ste pozvani na suđenje na zahtjev tužitelja, imate pravo na naknadu za izdatke koje ste imali kako biste došli. Ponekad Vas predsjednik suda pita, zahtijevate li naknadu, prilikom okončanja saslušanja sa Vama. Ipak je najuobičajnije rješavati pitanje o naknadi na recepciji suda, nakon suđenja. Tom prigodom možete tražiti naknadu i saznati koji Vas iznos sleduje.

Naknada se isplaćuje izravno na recepciji suda. Pri visokim izdacima može dobiti i avans. Kontaktirajte sud radi dodatnih informacija.

Drugi izdaci prigodom sudjenja

Ako Vam tužitelj ne pruži pomoć u vezi naknade za štetu prouzročenu kaznenim djelom, a nemate zastupnika za oštećenika (måslågandebitråde), možete sami zastupati osobni zahtjev za odštetom. Ako imate izdataka za to, npr. za pravnog zastupnika ili za dokazni materijal, imate pravo tražiti naknadu od okrivljenika.

Ako se okrivljenik osudi da plati naknade za štetu prouzročenu kaznenim djelom, glavno pravilo je da on ili ona mora da plati troškove suđenja.

Škola sudskog procesa

Kako biste se dodatno informirali o tome kako se suđenje sprovodi, kako izgleda sudnica i više od toga, posjetite web baziranu školu sudskog procesa na www.rattegangsskolan.se. Školu sudskog procesa imate na švedskom i engleskom jeziku.

Naknade za štetu prouzročenu kaznenim djelom, osiguranje i državna naknada za štetu uzrokovanu kaznenim djelom

Osoba koja počini kazneno djelo je u principu odgovorna da nadoknadi štete prouzročene kaznenim djelom. To se naziva naknada za štetu prouzročenu kaznenim djelom (skadestånd). U slučaju da imate osiguranje, ono može pokriti dio Vaših šteta. Kada počinitelj kaznenog djela ne može platiti naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom, a Vi nemate osiguranje koje pokriva štetu u potpunosti, možete u nekim slučajevima dobiti kompenzaciju od države, tzv. državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom. Iako je počinitelj nepoznat, imate pravo na naknadu od osiguranja ili državnu naknadu za štetu uzrokovanu kaznenim djelom.

Naknada za štetu prouzročenu kaznenim djelom (skadestånd)

Zahtijevati naknada za štetu prouzročenu kaznenim djelom

Možete zahtijevati naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom u principu za sve štete uzrokovane kaznenim djelom. Zahtjev za naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom se često razmatra jednovremeno sa donošenjem sudske odluke o tome da li je optuženik kriv za kazneno djelo.

Žrtva kaznenog djela je ta koja treba da zahtijeva naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom, od počinitelja kaznenog djela, koji je i uzrokovao štetu. Ako to zahtijevate, tužitelj mora pripremiti i voditi Vašu riječ povodom predmeta odštete tijekom sudjenja, kako bi olakšao proces. Iznimka važi jedino za naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom, koja traži obimnu istragu ili u slučaju da je zahtjev za odštetu jasno neopravdan, tj. nema dodirnih točaka sa kaznenim djelom ili je visina zahtjeva daleko iznad uobičajene u sličnim situacijama.

Ako želite naknadu za štete koje su vas zadesile usljed kaznenog djela, to trebate priopćiti policiji već onda kada vrši saslušanje sa Vama. U tom slučaju potrebno je priopćiti ako želite da Vam tužitelj pomogne sa zahtjevom za odštetu.

Odgovornost staratelja za naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom

Roditelji koji imaju starateljstvo nad djetetom su dužni platiti naknadu za štetu prouzročenu od strane djeteta – njegovim kaznenim djelom. Odgovornost obuhvata osobne povrede, oštećene predmete i poniženja/uvrede. Odgovornost staratelja je ograničena na maksimalno jednu petinu od baznog iznosa cijene svake načinjene štete pojedinačno.

U slučaju da ste izloženi kaznenom djelu od strane osobe koja je mlađja od 18 godina, potrebno je zahtijevati naknadu za nastalu štetu, kako od djeteta tako i od staratelja. Ova pravila važe za kaznena djela počinjena nakon 1. rujna 2010. godine. Stupite u kontakt sa tužiteljem ili Tijelom vlasti za žrtve kaznenih djela (Brottsoffermyndigheten) radi dodatnih informacija.

Isplata naknade za štetu prouzročenu kaznenim djelom.

Ne znači da će Vam novac automatski biti isplaćen, ako je sud osudio okrivljenika da plati naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom. Počinitelj često nije u stanju platiti ili to ne želi to uraditi dragovoljno. Javno Izvršiteljstvo (Kronofogden) će Vam pomoći oko isplate naknade za štetu prouzročenu kaznenim djelom.

Sud šalje kopiju Javnom izvršiteljstvu koje će, nakon nekog vremena, stupiti u kontakt sa Vama pismom, i koje će Vas pitati želite li pomoć oko isplaćivanja naknade za štetu prouzročenu kaznenim djelom. Ako želite pomoć trebate popuniti dobiveni obrazac, te ga poslati Javnom izvršiteljstvu, koje tada kontrolira materijalno stanje počinitelja kaznenog djela. Ako se pokaže da on ili ona ima mogućnosti platiti, Javno izvršiteljstvo će se pobrinuti oko toga da Vam se odšteta plati.

Pomoć od Javnog izvršiteljstva je besplatna osim u specifičnim slučajevima. Ako Javno izvršiteljstvo ne stupi u kontakt sa Vama, potrebno je da ih Vi sami nazovete na broj 0771-73 73 00.

Osiguranje

Iako je počinitelj kaznenog djela nepoznat ili osuđenik nije u stanju da plati naknadu za odštetu uzrokovanu kaznenim djelom, možete imati prava na naknadu.

Mnogi imaju neko osiguranje koje pokriva štete prilikom krivičnog djela. Sopstveno osiguranje za dom može isplatiti naknadu prilikom primjerice krađe, zlostavljanja ili seksualnog delikta. Mnogi, pri tom, imaju osiguranje od nesrećnih slučajeva (olycksfallsförsäkring), npr. putom svojih sindikata, koji također mogu da daju naknade za osobne povrede uzrokovane kaznenim djelom. Većina zapošljenih su obuhvaćeni osiguranjem za tržište rada, koje može nadoknaditi štete nastale tokom rada.

Kao uslov za većinu osiguranja ulazi to da snosite izvjestan dio iznosa sami, u obliku osobnog rizika. Drugi uslovi mogu ograničavati pravo na naknadu. Vaša osiguravajuća kuća Vas može obavijestiti o tome što važi kod Vašeg osiguranja. Važno je da, čim je prije moguće nakon kaznenog djela, prijavite povredu/štetu Vašoj osiguravajućoj kući.

Državna naknada za štetu prouzročenu kaznenim djelom (Brottsskadeersättning)

Ako osuđeni počinitelj kaznenog djela nije u stanju da plati naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom, i ako ne postoji osiguranje koje pokriva cijelu štetu, možete imati pravo na naknadu od države. To se naziva državna naknada za štetu prouzročenu kaznenim djelom, i ista se rješava od strane Tijela vlasti za žrtve krivičnih djela (Brottsoffermyndigheten).

Ako je počinitelj kaznenog djela nepoznat potrebna je sprovedena istraga, kako bi bilo moguće dobit državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom, kao što je primjerice sudska istraga koja će dokazati da ste bili izloženi kaznenom djelu a ne nekoj nezgodi. Kazneno djelo mora uvek biti prijavljeno policiji. Ako je osumnjičenik poznat, u principu je potrebna presuda da je kriv ili kazneni nalog.

Državna naknada za štetu prouzročena kaznenim djelom, pokriva kaznena djela počinjena u Švedskoj i Vi imate pravo na naknadu bez obzira na to živite li u Švedskoj ili ste tu privremeno, kao turist ili student. Ako imate stalno prebivalište u Švedskoj, možete imati pravo na Državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom i kada je kazneno djelo počinjeno van Švedske.

Ozljeda osobe

ozljeda osobe je fizička ili psihička ozljeda neke osobe. U slučaju da ste zadobili ozljede kao osoba, možete dobiti naknadu za:

- koštanje njege liječnika, terapije razgovorom i druge izdatke koji su povezani sa ozljedom.
- gubitak zarade
- patnju i bol, npr. proživljavanje boli i neprijatnosti tijekom vremena bolovanja.
- trajne ozljede, npr. ožiljci, gubitak zdravih zuba, smanjenje vida ili sluha.

Ako ste zadobili ozljede može se također dobiti naknada za oštećenu odjeću, naočale, protezu ili slične stvari koje ste nosili prigodom počinjenja kaznenog djela. Za gubitak novca, oštećeni novac, nakit, mobitel ili novčanik se pak ne dobija naknada.

Poniženje

Jedan broj kaznenih djela daju također pravo na naknadu usljed poniženja. Pravo postoji u slučaju kada je kazneno djelo dovelo do teškog poniženja Vašeg osobnog integriteta, Vašeg privatnog života te Vaše ljudske vrijednosti. Većina slučajeva seksualnih prestupa daju pravo na takvu naknadu usljed poniženja. To pravo postoji i u slučajevima zlostavljanja, kao i kod npr. remećenja mira u domu, prijetnje, pljačke, kršenja zabrane posjete.

Štete na predmetima i čiste imovinske štete

Teško je dobiti državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom, kad su u pitanju oštećenja predmeta ili čista imovinska šteta, npr. kradja ili prijevarena. Naknada za takvu vrstu štete se jedino može dobiti ako je počinitelj tom prigodbom bio u zatvoru ili u nekom domu za mlade delikvente ili narkomane ili pritvoru. Kazneno djelo se moglo dogoditi tijekom primjerice bijega ili posjete domu.

Naknade za oštećenje predmeta ili imovinske štete, u slučajevima kada počinitelj kaznenog djela ne pripada navedenim grupama, ili je nepoznat, se jedino može pružiti u posebno osjetljivim slučajevima, primjerice ako je šteta ozbiljno uskratila Vaše mogućnosti održavanja Vas i Vaše obitelji.

Djeca koja su svjedoci nasilja

Djeca koja su svjedoci nasilja u bliskim relacijama, mogu imati pravo na državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom. Potrebno je smatrati kako je kazneno djelo, tipično gledano, poremetilo sigurnost djeteta i djetetovu vjeru u blisko stojeću osobu. Država ima zapravo obvezu obezbijediti naknadu djetetu koje je bilo svjedok kaznenog djela prema bliskoj osobi, iako dijete ne može dobiti naknadu od počinitelja kaznenog djela.

Dijete je moralo biti mlađe od 18 godina u vrijeme kada se kazneno djelo počinilo. Izraz "svjedočiti" znači da je dijete vidjelo ili čulo kazneno djelo. Slučajevi na koje se misli jesu kada je dijete svjedok zlostavljanja ili prijetnji jednom roditelju od strane drugog roditelja ili netkog tko je blizak djetetu. Također se može raditi i o prijestupu prema braći i sestrama.

Zahtjev

Potrebno je ispuniti posebit obrazac kako biste dobili državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom. Formular se može poručiti kod Organa za žrtve kaznenih djela (Brottsoffermyndigheten). Zahtjev se također može podnijeti preko web stranice Tijela vlasti www.brottsoffermyndigheten.se. Zahtjev se, po pravilu, mora dostaviti Tijelu za žrtve kaznenih djela u roku od tri godine od okončanja sudskog procesa. To znači, primjerice da je rok, tri godine od dana kada je presuda postala pravomoćna, tj. od dana kada više nije moguće uložiti žalbu na presudu, ili od dana kada je istraga obustavljena. Ako nije istraga pokrenuta, zahtjev se mora predati u roku od tri godine od kada je počinjeno kazneno djelo.

U nekim se slučajevima zahtjev može razmotriti iako je prekasno dostavljen Djeca koja su bila izložena kaznenom djelu ili su svjedoci kaznenog djela, uvijek imaju pravo predati zahtjev za državnu naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom, sve do dana kada navršavaju 21 godinu starosti.

Kontaktirajte Tijelo vlasti za žrtve kaznenih djela ili tužitelja, ako želite saznati više o naknadi za štetu prouzročenu kaznenim djelom i o državnoj naknadi za štetu prouzročenu kaznenim djelom. Možete se obratiti Tijelu vlasti za žrtve kaznenih djela, ili na lokalni dežurni telefon za žene (kvinnojouren) ili žrtve kaznenih djela, kako biste dobili pomoć sa formularom za zahtjev. Formular za zahtjev imate na švedskom i engleskom jeziku.

Tijelo vlasti za žrtve kaznenih djela ima informacije za žrtve kaznenih djela na velikom broju jezika.

Zahtjev za povrat

Cilj je da počinitelj kaznenog djela uvijek mora da plati odštetu, tj. naknadu za štetu prouzročenu kaznenim djelom. Stoga Tijelo vlasti za žrtve kaznenih djela uvijek traži povrat, retroaktivno, isplaćene državne naknade za štetu prouzročenu kaznenim djelom, od počinitelja kaznenog djela.

Zaštita Vaše ličnosti

Postoji više mjera koje se mogu poduzeti kako bi se povećala sigurnost ljudi prema kojima su upućene prijetnje. Kako bi poduzete mjere bile efektivne, važno je da se planiraju u suglasnosti sa, prije svih, policijom ali osobito sa predstavnicima socijalne skrbi i škole. Policija i Porezna uprava Vam, pri tome, mogu dati praktične savjete o tome kako povećati sigurnost u sopstvenoj svakodnevici.

Zabrana kontakta

Zabranom kontakta se želi izbjeći situacije koje mogu biti opasne za žrtvu krivičnog djela. Zabrana kontakta je uvedena i osobito korišćena kako bi se žene zaštitile od prijetnji i uznemiravanja od strane bivšeg supruga ili partnera, ali se također može izdati kako bi se djeca i druge izložene osobe zaštitila. Zabrana kontakta znači da se onome koji Vam prijeti i uznemirava Vas, zabranjuje da Vas posjeti, prati ili da na bilo koji drugi način stupi u kontakt sa Vama, primjerice pismom, sms-om telefonskim razgovorom ili preko poznanika. To se također može proširiti i na zabranu boravka u blizini Vašeg doma, radnog mjesta ili drugog mjesta gdje često boravite.

Zabrana kontakta se također može odnositi i na osobu koja živi zajedno sa osobom kojoj su upućene prijetnje. Za stjecanje prava na takvu zabranu, čiji je cilj da se iz zajedničkog doma isključi onaj koji prijeti, potrebno je postojanje velikog rizika od ugrožavanja života, zdravlja, slobode i mira onoga sa kojim počinitelj živi.

Tužitelj je taj koji odlučuje o uvođenju zabrane kontakta. Ako tužitelj ne odredi takvu zabranu, možete zahtijevati da se pitanje razmotri u Osnovnom sudu. Onaj koji prekrši zabran, može se osuditi novčanom kaznom ili zatvorom od najdulje jedne godine.

Dužnost pružanja informacija kazneno popravnog zavoda

Ako Vas je netko izložio kaznenom djelu i odslužuje zatvorsku kaznu ili je osuđen na zatvoreno psihijatrijsko liječenje zbog kaznenog djela, kazneno popravni zavod Vas mora informirati o tome ako je počinitelj, primjerice, na odsustvu, pobjegao, oslobodjen ili ako promijeni zatvor. Kao oštećenika Vas uvek moraju pitati želite li ovu informaciju.

Sigurna kuća

Žene i djeca koja su izlagana nasilju u bliskim odnosima, mogu imati potrebu privremeno se odseliti iz svog doma. Sigurna kuća se nudi preko Općina i preko dežurnog telefona za žene. Kontaktirajte službe socijalne skrbi Općina ili lokalne dežurne telefone za žene, za dodatne informacije.

Zaštićeni osobni podaci

Ako trebate kriti adresu zbog prijetnji ili drugih uznemiravanja, možete biti označeni za posebno razmatranje tajnosti podataka (sekretessprövning), tzv. oznakom za blokadu (spärrmarkering), uvedenoj u Matičnoj knjizi. Oznaka za blokadu se također uvodi i u drugim javnim registrima, primjerice u registru vozila ili vozačkih dozvola.

Drugi način, kako bi se zaštitili osobni podaci, jeste da prebivalište (mjesto stanovanja) osobe kojoj se prijeti, koja se preselila ili treba da se preseli, može ostati zavedeno na staroj adresi, tzv. ostajanje u registru (kvarskrivning).

Zahtjev za zaštitu osobnih podataka u vidu oznake za blokadu i ostajanja u registru, se predaje u lokalnom uredu Porezne uprave, gdje Vam je prebivalište upisano. Važno je da sami kažete da su vam osobni podaci zaštićeni, kada stupate u kontakt sa Tijelima vlasti. Osim toga morate biti vrlo pažljivi u kontaktima sa organizacijama, poduzećima i drugim.

Promjena imena

Druge mjere koje treba poduzeti kako bi se povećala sigurnost prilikom promjene imena. Promjena u prezime jednog od roditelja se može objaviti prijavom Poreznoj upravi. Promjena u drugo prezime zahtijeva dozvolu od Zavoda za patente i registracije (Patent- och registreringsverket).

Sigurnosni paket (Trygghetspaket)

Za neke osobe je situacija sa pretnjama tako ozbiljna, da može biti aktuelna upotreba sigurnosnog paketa. Paket sadrži mobitel i alarmni sistem i može, nakon posebitog razmatranja, biti iznajmljen od strane lokalnih policijskih vlasti.

Fiktivni osobni podaci

Kod prijetnji o posebno ozbiljnom kriminalu protu života, zdravlja ili slobode, te kada druge sigurnosne mjere ne daju rezultate, može Vam se odobriti da koristite fiktivne, tzv. izmišljene osobne podatke. Zahtjev o korišćenju fiktivnih osobnih podataka se predaje kod Državne Uprave policije (Rikspolisstyrelsen).

Reagiranje žrtava kaznenih djela

Biti izložen kaznenom djelu može dovesti do niza negativnih posljedica. To mogu biti ekonomski gubitci, fizičke ozljede, psihičke reakcije ili socijalne posljedice. Osim toga, krivično djelo dovodi često i do praktičnih problema.

Na koji način i u kojoj mjeri se reaguje, je individualno i zavisi od više različitih stvari. Čimbenici, kao što su vrsta samog događaja, Vaš odnos sa počiniteljem kaznenog djela, kako Vaša socijalna situacija izgleda i kakvi ste Vi kao ličnost, su ti koji imaju utjecaja na Vaše reagiranje.

Bez obzira o kom kaznenom djelu se radi, često su psihički efekti od, toga da je neko namerno pokušao da Vas ponizi ili ozlijedi, ti koji su za žrtvu kaznenog djela najteži za obraditi. Seksualni delikti, generalno gledano, dovode do ozbiljnijih psihičkih reakcija od kaznenih djela nasilja, koji opet dovode do težih reakcija, nego što to rade i kaznena djela imovinske prirode.

Osjetiti krivicu i sram zbog toga što se dogodilo je vrlo uobičajeno, premda je počinitelj kaznenog djela taj koji nosi odgovornost za to što se dogodilo. Uobičajeno je i da se osjeća ljutnja prema počinitelju, kao i mržnja i želja za osvetom.

Može biti poželjno izraziti osjećanja, primjerice u razgovoru sa nekim. To može doprinijeti tome da se strukturiraju misli i da se bolje razumije što se dogodilo.

Svaka osoba reagira individualno. Slična kaznena djela različito utječu na osobe, zavisno od životne situacije i od ranijih doživljaja poniženja i nasilja. Ponavljanje često otežava jednu razumnu obradu osjećaja. Onaj ko primjerice ponovno doživi pljačku, rizikuje veću krizu od onoga ko nije bio izložen istom ranije, a posebno ako prva situacija sa pljačkom nije obrađena.

Nasilje u bliskim odnosima, npr. teško porodično nasilje prema ženi ili seksualni delikti nad djecom su posebno ozbiljni, jer se radnje često ponavljaju. A to da se krivična djela često odvijaju u vlastitom domu, čini da žrtva nema neko sigurno mjesto. Stvar se može dodatno komplicirati ako se kazneno djelo počinilo od strane osobe, od koje je žrtva ovisna kako emotivno, socijalno tako i materijalno.

Varijacije između nasilja i topline u bliskim odnosima stvara često jake ali i razgrađujuće emotivne veze. Rizik je također velik da će, kako žrtva tako i počinitelj minimizirati kazneno djelo. Još jedan uobičajeni model jeste da počinilac prebacuje sve više i više krivicu na žrtvu, da je ova provocirala zlostavljanje.

Za onoga koji je izložen nasilju u bliskim relacijama, potrebno je da često postoji mogućnost i prostor za vlastite misli, odvojeno od počinitelja kaznenog djela, kako bi mogao opisati zlostavljanje i promijeniti svoju situaciju. U mnogim mjestima postoje sigurne kuće.

Potreba za podrškom i pomoći od okoliša varira. Osim pravne pomoći, više puta je potreban i neki oblik osobne podrške. Treba li Vam podrška i pomoć, kontaktirajte službu socijalne skrbi ili Vašu Općinu ili neku od neprofitnih organizacija koje su predstavljene u ovoj brošuri.

Kontakt podaci

Neprofitne organizacije

Dječija Prava U Društvu, BRIS

BRIS-telefon: 116 111

BRIS telefon za odrasle: 077-150 50 50

info@bris.se

www.bris.se, www.barnperspektivet.se

Dežurni telefon za žrtve kaznenih djela Švedska

Dežurni telefon: 0200-21 20 19

info@brottsofferjouren.se

www.brottsofferjouren.se

Udruga Rodbine Seksualno Iskorišćene Djece, ATSUB

Dežurni telefon: 08-644 21 12

info@atsub.se

www.atsub.se

RFSL – Nacionalna asocijacija za prava homoseksualaca, biseksualaca i trans osoba, RFSL-ov dežurni telefon

Dežurni telefon: 020-34 13 16

stod@rfsi.se

www.rfsi.se

Nacionalna organizacija dežurnih službi za žene i devojke u Švedskoj, Roks

info@roks.se

www.roks.se, www.tjejjouren.se

Nacionalna idruga centar podrške protiv incesta, Rise

Dežurni telefon: 08-696 00 95

stod@rise-sverige.se

www.rise-sverige.se

Spasite djecu

kundservice@rb.se

www.raddabarnen.se

Švedski Crveni Križ

info@redcross.se

www.redcross.se

Državna udruga dežurnih službi žena i devojaka Švedske, SKR

info@kvinnojouren.se

www.kvinnojouren.se, www.tjejjouren.se

Terrafem (dežurna služba za žene i devojke sa stranim podrijetlom, sa podrškom i savjetima na više jezika)

Dežurni telefon: 020-52 10 10

info@terrafem.org

www.terrafem.org

Tijela vlasti i druga nadležna tijela

Sudska administrativna agencija (Domstolsverket)

Tel: 036-15 53 00

domstolsverket@domstol.se

www.domstol.se

Javno izvršiteljstvo

Kontakt centar, tel: 0771-73 73 00

kronofogdemyndigheten@kronofogden.se

www.kronofogden.se

Nacionalni centar za mir žena, NCK

www.nck.uu.se

NCK organizuje telefon podrške, linija za mir žena

Dežurni telefon: 020-50 50 50

www.kvinnofridslinjen.se

Policija

Tel: 114 14

U hitnim slučajevima nazovite: 112

www.polisen.se

Tijelo vlasti za pravnu pomoć

Tel: 060-13 46 00

rattshjalpsmyndigheten@dom.se

www.rattshjalp.se

Poreska uprava

Tel: 0771-567 567

www.skatteverket.se (putem linka *Kontaktirajte nas* postoje kontakt podaci za Vaš lokalni porezni ured)

Uprava službe socijalne skrbi

Tel: 075-247 30 00

socialstyrelsen@socialstyrelsen.se

www.socialstyrelsen.se

Švedske Općine i Županijske uprave, SKR

Tel: 08-452 70 00

info@skr.se

www.skr.se (putem linka Kommuner och regioner pronaći ćete kontakt podatke službe socijalne skrbi u Vašoj Općini)

Državno odvjetništvo

Tel: 010-562 50 00

registrator.riksaklagaren@aklagare.se

registrator@aklagare.se

Takodjer postoje drugi vidovi podrške, primjerice centri podrške za mlade žrtve kaznenih djela, dječije kuće i sigurne kuće. Kontaktirajte službu socijalne skrbi u Općini, za dodatne informacije, pogledati: Sveriges Kommuner och Regioner.

Riječnik

GLAVNA RASPRAVA

Usmeni sastanak u sudu kada treba riješiti neki sudski predmet, tzv. suDjenje ili sudski proces.

ISTRAŽNI POSTUPAK

Sudska Istraga koja se radi i vodi od strane policije ili tužitelja, kako bi se kazneno djelo istražilo.

KAZNENI NALOG

Prigodom prostijeg i priznatog kaznenog djela, tužitelj može odrediti kaznu i naknada za štetu prouzročenu kaznenim djelom.

KAZNENI PREDMET

Otkriveno kazneno djelo se procesuiru u sudu.

KAZNENO DJELO

Radnja koja je kažnjiva po zakonu.

MEDIJACIJA

Žrtva kaznenog djela i počinitelj kaznenog djela se srijeću kako bi zajedno sa neutralnom trećom osobom, razgovarali o tome što se dogodilo. Medijacija je dragovoljna, kako za žrtvu tako i za počinitelja kaznenog djela.

ODUSTAJANJE OD KAZNENOG GONJENJA

Odluka tužitelja da odustane od kaznenog gonjenja zbog, primjerice činjenice da je počinitelj kaznenog djela mlad.

OKRIVLJENIK/OPTUŽENIK

Onaj protivu kog je podignuta optužnica zbog kaznenog djela se naziva okrivljenik/optuženik.

OPTUŽNICA

Zahtjev od tužitelja ili pojedinca, sudu da osudi izvjestnu osobu zbog jednog ili više kaznenih djela.

OŠTEĆENIK

Onaj koji je izložen kaznenom djelu ili je oštećen usljed kaznenog djela, naziva se oštećenik tokom sudskog procesa.

PRAVNA POSLJEDICA

Kazna koju država određuje za kazneno djelo. Primjeri pravne posljedice su novčana kazna, zatvor, uvjetna kazna, zaštitni nadzor, predaja posebnom zbrinjavanju.

SUD

Tijelo vlasti koje sudi u, između ostalog, kaznenim predmetima Opći sud-ovi: Osnovni sud (prvostepeni sud), Županijski sud (drugostepeni sud), Vrhovni sud (trećestepeni sud).

TUŽITELJ

Pravnik koji vodi istražni postupak i predstavlja državu tokom sudskog procesa.

ZASTUPNIK OŠTEĆENIKA

Osoba sa pravnim obrazovanjem, često advokat, koja daje podršku onome tko je bio izložen težem kaznenom djelu Država plaća zastupnika oštećenika.

ŽALBA

Zahtev da se predmet preispita kod suda višeg stepena (pogledati Sud gore) ako presuda nije zadovoljavajuća.

Tijelo vlasti žrtava krivičnih dela

ima odgovornost na nacionalnom nivou za četiri oblasti djelovanja:

- Državna naknada za štetu prouzročenu kaznenim djelom
- Fond za žrtve kaznenih djela
- Centar za znanost
- Jedinica za regres

Temeljni cilj jeste podspješivanje prava svih žrtava, te skretanje pažnje na njihove potrebe i interese.

Na www.brottsoffermyndigheten.se možete naći informacije na više jezika o pravima kaznenih djela, te pravnom procesu i više kontakt podataka Tijela vlasti i neprofitnih organizacija.

Tijelo vlasti za žrtve kaznenih djela odgovara rado na Vaša pitanja o naknadi vezanoj za kaznena djela. Nazovite Tijelo vlasti **telefon broj za kontakt centar 090-70 82 00**, izbor na meniju 4, te ćete moći razgovarati sa rukovoditeljem u jedinici za štete uzrokovane kaznenim djelima.

TIJELO VLASTI ZA ŽRTVE KAZNENIH DJELA

Box 470, 901 09 Umeå

Tel: 090-70 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

www.brottsoffermyndigheten.se

www.rattegangsskolan.se

www.jagvillveta.se